Dosarul nr. 1-25102783-05-21rji-13082025 Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător Leonid Turculeț

Curtea de Apel Sud
D E C I Z I E
În numele Legii

30 septembrie 2025 municipiul Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
judecând în componența:
***președintelui* completului de judecată, dlui:** *Vitalie MOVILĂ*,
***judecătorilor*: dlui** *Andrei SCRIPCENCO* și **dlui** *Serghei PILIPENCO*,

a judecat în lipsa părților, recursul declarat de condamnatul Gaidarji Dmitri împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21 iulie 2025, pronunțată în cauza la cererea condamnatului Gaidarji Dmitri privind constatarea încălcării drepturilor sale, garantate de art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Verificând materialele cauzei şi analizând în ansamblu argumentele şi criticile expuse în cererea de recurs, în baza celor constatate, Completul de judecată,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 18.07.2025 în Judecătoria Cahul Sediul Central a fost înregistrată cauza la cererea condamnatului Gaidarji Dmitri privind examinarea prin prisma art. 3 CEDO a inacțiunilor autorităților de stat în vederea înlocuirii pedepsei detențiunea pe viață cu o pedeapsă mai blîndă care cade sub incidența prevederilor art. 3 CEDO.

Potrivit cererii înaintate, condamnatul afirmă că anterior a depus o cerere la Judecătoria Cahul în care prin prisma art. 10 și 10^1 CP a solicitat înlocuirea pedepsei detențiunea pe viață cu o pedeapsă în formă de închisoare pentru un termen de 15-20 ani. Judecătoria Cahul la 26 martie a respins cererea sa fără nici o motivare.

Condamnatul invocă că CEDO stabilește posibilitatea că prin prisma art. 3 din Convenție pedeapsa detențiunii pe viață să fie reexaminată, iar Republica Moldova trebuie să respecte actele normative internaționale la care este parte, în caz contrar participarea la organismele internaționale în domeniu este inoportună.

Astfel, Gaidarji D. a solicitat constatarea încălcării drepturilor sale stabilite de art. 3 CEDO pentru faptul că pe teritoriul R Moldova nu există un mecanism de înlocuire a pedepsei și că nu se respectă art. 3 CEDO pentru reevaluarea pedepsei sub formă de detențiune pe viață.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din data de 21 iulie 2025, s-a respins ca inadmisibilă cererea cet. Gaidarji Dmitri privind stabilirea încălcării art. 3 CEDO privind faptul

că pe teritoriul R. Moldova nu există un mecanism de înlocuire a pedepsei în formă de detențiune pe viață.

Solicitarea recurentului.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, pe data de 07 august 2025, condamnatul Gaidarji Dmitri a depus recurs prin care a solicitat casarea încheierii ca fiind neîntemeiată, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii.

În susținere recursului fiind indicat că instanța de fond nu a motivat soluția de respingere a cererii sale. Menționează că anterior a adresat Judecătoriei Cahul, sediul Central privind constatarea încălcării drepturilor sale, garantate de art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului pe faptul că pe teritoriul R. Moldova nu se aplică dispozițiile Convenției în partea înlocuirii pedepsei detențiunea pe viață cu o pedeapsă mai blândă. Prin încheierile Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26.03.2025 și din 16.07.2025 au fost respinse cererile sale de a i se înlocui detențiunea pe viață cu o pedeapsă mai blândă conform art. 3 CEDO.

În practică CEDO a examinat în repetate rânduri întrebarea referitor la aplicarea celei mai aspre pedepse. Aplicarea pedepsei maximale posibile, este apreciată ca fiind contrară art. 3 CEDO. Totodată CEDO notează, că pedeapsa cu detențiunea pe viață urmează să fie revizuită în perioada executării pedepsei.

Convenția nu interzice aplicarea pedepsei cu detențiunea pe viață, pentru săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave. Totodată întru respectarea art.3 din Convenție pedeapsa aplicată trebuie să fie revizuită de iure și de facto. Acest fapt înseamnă că trebuie să existe metode de reexaminare a pedepsei stabilite și eliberarea condamnatului. Obligaţia pozitivă a statului este una de mijloace şi poate fi atinsă, de exemplu, prin stabilirea şi revizuirea periodică a unui program individualizat care încurajează deţinutul să se dezvolte, astfel încât să fie apt să ducă o viaţă responsabilă, fără comiterea de noi infracţiuni. (Murray v. Olanda [MC] - 10511/10) .

În cauza Vinter şi alţii împotriva Regatului Unit (MC) - 66069/09, 130/10 şi 3896/10 Curtea a notat că Deţinuţii condamnaţi la detențiune pe viață aveau dreptul să ştie, la începutul pedepsei, ce trebuie să facă pentru a fi eligibili pentru eliberare şi în ce condiţii.

Indică faptul că instanța de fond a emis o încheiere formală, prin care a respins cererea sa, fără a se expune asupra argumentelor solicitantului, fapt ce atestă nemotivarea acesteia contrar art. 6 CEDO. Mai mult judecătorul de instrucție a examinat cauza unilateral, prin ce i s-a încălcat dreptul liberului acces la justiție, precum și în lipsa unui apărător fapt ce contraveni art. 6 CEDO, art. 19 CPP și 20 din Constituție.

Lipsa unui mecanism privind posibilitate revizuirii pedepsei cu detențiunea pe viață, este o omisiune a organelor de stat.

Menționează că soluția încheierii din 21.07.2025 întocmită în limba română nu corespunde soluției încheierii din 21.07.2025 traduse în limba rusă. În varianta română este indicat că cererea se respinge ca fiind inadmisibilă, iar în varianta tradusă în limba rusă se indică că se respinge ca neîntemeiată.

Totodată judecătorul de instrucție, a indicat în încheiere că nu este împuternici de a examina asemenea cauze. Argumentul în cauză contravine normelor legale și practicii judiciare naționale, potrivit cărora judecătorul de instrucție are competența de a constata încălcarea art. 3 CEDO pe teritoriul R. Moldova.

Poziția instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, analizând încheierea primei instanțe în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Completul de judecată conchide asupra necesității admiterii recursului declarat de condamnatul Gaidarji Dmitri, casarea integrală a încheierii instanţei de fond, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceiași instanță dar în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 Cod procedură penală*, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.*

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.*

Analizând normele de drept aplicabile cazului, Completul de judecată stabilește că, potrivit prevederilor art. 469 Cod de procedură penală, judecătorul de instrucție examinează chestiunile care urmează să fie soluționate la executarea pedepsei, iar conform articolelor 470 alin. (1) și 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile date se soluționează de către judecătorul de instrucție al instanței din raza de activitate a instituției care pune în executare pedeapsa.

La caz condamnatul Gaidarji D. a solicitat constatarea încălcării drepturilor sale stabilite de art. 3 CEDO pentru faptul că pe teritoriul R. Moldova nu există un mecanism de înlocuire a pedepsei și că nu se respectă art. 3 CEDO pentru reevaluarea pedepsei în formă de detențiune pe viață.

Instanța de fond fiind investită cu soluționarea cererii prin încheierea din 21.07.2025 a constatat inadmisibilitatea cererii condamnatului Gaidarji Dmitri prin prisma nerespectării de către condamnat a procedurii prealabile, sub aspectul mecanismului de înlocuire a pedepsei detențiunii pe viață prevăzut de legiuitor la art. 91 alin. (5) și art. 92 alin. (3^1) CP. Astfel instanța constatând că referitor la chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (l) pct. 1) și 2), condamnatul înaintează cererea în instanța de judecată doar dacă a fost refuzat în condițiile art. 266 alin. (3) din Cod de executare.

Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea*

unor hotărîri, şi anume: înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal).

Analizând materialele cauzei se atestă că judecătorul de instrucție a examinat cererea condamnatului Gaidarji Dmitri unilateral, or potrivit art. 471 alin. (3) Cod de procedură penală „*La soluţionarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)?17), 17²) şi 17³),* ***participarea condamnatului în şedinţa de judecată este obligatorie****, cu excepţia cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanţă. Condamnatul prezent la şedinţă are dreptul să ia cunoştinţă de materialele prezentate instanţei, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicaţii, să prezinte probe*" .

Notabil este faptul că potrivit alin. (2) din art. 471 CPP „(2) *Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11), 12), 14)-16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului. Referitor la chestiunile prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2), condamnatul înaintează cererea în instanţa de judecată doar dacă a fost refuzat în condiţiile art.266 alin.(3) din Codul de executare."*

Dreptul la un proces echitabil garantează proceduri judiciare echitabile. Un proces echitabil înseamnă că instanța de judecată urmează corect toate procedurile și tratează toate părțile în mod egal, astfel încât procesul în sine să fie echitabil și eficient, indiferent de decizie și de rezultat.

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, prin prisma art. 6 CEDO, aspectele procedurale urmau a fi respectate, pentru a asigura accesul liber la justiție. Or, accesul liber la justiție este un principiu fundamental absolut aplicabil drepturilor și libertăților constituționale, care nu poate fi limitat de către stat, prin intermediul căruia, orice persoană poate să-și apere drepturile, libertățile și interesele sale legitime prevăzute de constituție și legislația statului în vigoare, apelând liber, atât la justiția de drept comun, cât și la cea constituțională. Prin urmare persoana ar trebui să aibă acces liber la toate mijloacele procedurale, atât din justiția de drept comun, cât și din justiția constituțională pentru înfăptuirea liberă a justiției.

În spiritul articolului 8 al Declarației Universale a Drepturilor Omului: "Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin Constituție sau prin lege".

Totodată art. 20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă în cazul lezării drepturilor sale.

Având în vedere cele expuse şi faptul că instanța de recurs, judecă recursul pentru a repara erorile admise de către prima instanța, Completul de judecată ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de condamnatul Gaidarji Dmitri, de a casa încheierea din 21.07.2025, cu restituirea cauzei în instanța de fond spre rejudecare, pentru soluționarea celor menționate în prezenta decizie.

Rejudecarea cauzei și limitele acesteia se va desfășura conform procedurii prevăzute la articolul 451 din Codul de procedură penală.

Potrivit art. 451 din Codul de procedură penală, *procedura de rejudecare şi limitele acesteia se reglementează de prevederile art.436, care se aplică în mod corespunzător*.

Reieșind din prevederile art. 436 alin. (1) și (2) al Codului de procedură penală, *(1) Procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs se desfăşoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. (2) Pentru instanţa de rejudecare, indicaţiile instanţei de recurs sunt obligatorii în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea care a existat la soluţionarea recursului.*

La o nouă examinare instanţa de fond urmează să ţină strict cont de circumstanţele enunţate mai sus, cât şi cele stabilite în cauză şi în cele din urmă, să adopte o încheiere întemeiată, legală şi motivată.

Dată fiind situația factuală și juridică, în conformitate cu art. 447, 449 alin. (1) pct. 2) lit.c) Cod de procedură penală al RM, Completul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,-

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de condamnatul Gaidarji Dmitri.

Se casează încheierea Cahul, sediul Central din data de 21 iulie 2025, pronunțată în cauza la cererea condamnatului Gaidarji Dmitri privind constatarea încălcării drepturilor sale, garantate de art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță, dar în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului, judecător: Vitalie MOVILĂ

Judecătorii : Andrei SCRIPCENCO

Serghei PILIPENCO